

JOHN GRISHAM

*Rukojemnícka dráma vo voľnom pokračovaní
kultového trileru Firma*

VÝKUPNÉ

TKAR

JOHN
GRISHAM

VÝKUPNÉ

Preložila Alena Redlingerová

IKAR

John Grisham
The Exchange

Copyright © 2023 by Belfry Holdings, Inc.

All rights reserved.

Translation © 2025 by Alena Redlingerová

Jacket design © 2025 by Emil Křížka

Slovak edition © 2025 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-9993-1

1
MITCH McDEERE STÁL SÁM VO SVOJEJ KANCELÁRII na štyridsiatom ôsmom poschodí ligotavého vežníka v najjužnejšej časti Manhattanu a pozeral z okna na Battery Park a vodnú hladinu v diaľke. Prístav križovali plavidlá rozličných tvarov a veľkostí. Obrovské lode s nákladom kontajnerov čakali takmer nehybne. Trajekt na Staten Island sa práve pomaly sunul okolo Ellis Islandu. Výletná loď plná turistov mierila na otvorené more. K mestu sa blížila neprehliadnuteľná luxusná jachta. Všetkým sa vyhýbal odvážlivec kľučkujúci na štyriapolmetrovom katamarane. Päť helikoptér lietalo tristo metrov nad vodou ako roje zlostných sršňov. Na Verrazano Bridge stáli kamióny tesne za sebou, takmer sa dotýkali nárazníkmi. Socha slobody sledovala scénu zo svojho majestátneho podstavca. Mitch by sa tým pohľadom kochal každý deň. Občas sa mu to podarilo, väčšinou mu však hektické pracovné tempo neumožňovalo nečinne stáť pri okne. Jeho dni sa riadili podľa hodín, bol na tom rovnako ako stovky právnikov v budove. Firma Scully & Pershing mala viac než dvetisíc zamestnancov roztrúsených po celom svete a s patričnou pýchou sa považovala za najväčšiu medzinárodnú firmu na planéte. Newyorskí partneri, a Mitch bol jedným z nich, sa odmenili väčšími kancelárkami v srdci finančnej štvrte. Storočná firma stelesňovala prestíž, moc aj peniaze.

Mitch pozrel na hodinky, nadišiel čas skončiť s obdivovaním výhľadu. Na dvere zaklopali dvaja mladší právnici, čakala ho ďalšia porada. Posadali si ku konferenčnému stolíku, sekretárka sa spýtala, či si dajú kávu. Keď odmietli, vzdialila sa. Fínska dopravná spoločnosť, ktorú zastupovali, mala ťažkosti v Južnej Afrike. Úrady zadržali loď s nákladom elektroniky z Taiwanu. Loď sama osebe mala hodnotu sto miliónov a plne naložená dvakrát toľko. Juhoafričania boli nespokojní s tarifami. Mitch vlani dvakrát vycestoval do Kapského Mesta a nemal chuť vrátiť sa tam. O pol hodiny prepustil mladších kolegov so zoznamom inštrukcií a prijal ďalšiu dvojicu.

Presne o piatej popoludní sa rozlúčil so sekretárkou, ktorá práve odchádzala, a prešiel okolo výťahov k schodisku. Kratším jazdám výťahom sa vyhýbal, aby nemusel nezáväzne konverzovať s ľuďmi, ktorých poznal iba z videnia. Vo firme mal veľa priateľov, a pokiaľ vedel, len hrstku nepriateľov, stále však prichádzali nováčikovia alebo horliví mladší partneri a od neho sa očakávalo, že si zapamätá ich tváre a mená. Nie vždy sa mu to podarilo, no nemal kedy študovať zoznam zamestnancov firmy a učiť sa ich mená. Mnohí aj tak odišli skôr, ako si ich vryl do pamäti.

Chôdzou po schodoch si precvičil svaly na nohách aj pľúca a zakaždým si uvedomil, že už nie je študent, nevydrží celé hodiny hrať futbal alebo basketbal. Mal štyridsaťjeden rokov a stále bol vo forme, lebo dbal na zdravú stravu, trikrát týždenne vynechával obed a trénoval vo firemnej posilňovni. Ďalšia vymoženosť len pre partnerov.

Zišiel na štyridsiate druhé poschodie a ponáhľal sa do kancelárie Willieho Backstroma, tiež partnera, ktorý však nemusel účtovať každú hodinu. Mal totiž závideniahodnú prácu, riadil firemné programy pro bono, a hoci dodržia-

val stanovený počet hodín, neposielal účty, lebo nebolo komu. Právnici v Scully zarábali dosť peňazí a firma bola známa svojou prácou pro bono. Dobrovoľne prijímala zložité prípady z celého sveta. Povinnosťou každého právnika bolo venovať najmenej desať percent svojho času prípadom, ktoré schvaľoval Willie.

Práca pro bono rozdelila firmu na dva tábory. Polovica právnikov ju považovala za vítanú zmenu a vytrhnutie z každodenného zhonu spojeného so zastupovaním veľkých korporácií. Pár hodín mesačne mohli zastupovať konkrétneho človeka alebo neziskovú organizáciu a nemyslieť na účty a platby. Druhá polovica predstierala, že robí záslužnú prácu, aj keď ju v skutočnosti považovala za stratu času. Tých dvestopäťdesiat hodín ročne sa dalo užitočnejšie využiť na zarábanie peňazí, zlepšovanie vlastného postavenia v rozličných výboroch, čo rozhodovali, koho povýšia, kto sa stane partnerom a koho napokon prepustia.

Willie Backstrom bol pokojný, ani jeden právnik, bez ohľadu na ambície, sa neodvážil kritizovať agresívne programy pro bono. Firma dokonca udeľovala ročné odmeny každému, kto venoval menej šťastným blíznym viac času.

Mitch momentálne trávil štyri hodiny týždenne v útulku pre bezdomovcov v Bronxe a okrem toho zastupoval klientov, ktorým hrozilo násilné vystaňovanie. Bola to bezpečná, čistá kancelárska práca, presne podľa jeho gusta. Pred siedmimi mesiacmi bol svedkom popravu klienta v cele smrti v Alabame a vypočul si jeho posledné slová. Za uplynulých šesť rokov venoval väzňovi osemsto hodín, no všetka snaha o záchranu bola márna. Dívaj sa, ako zomiera, bola pre Mitcha srdcervúca skúsenosť, absolútne zlyhanie.

Mitch si nebol istý, čo od neho Willie chce, ale fakt, že ho sám zavolať, neveštil nič dobré.

Willie ako jediný právnik vo firme nosil dlhé vlasy zviazané do chvosta a nevyzeralo to najlepšie. Boli sivé ako jeho brada, ešte pred niekoľkými rokmi by ho niekto zhora upozornil, aby sa dal ostrihať a oholiť. Lenže teraz sa firma usilovala zbaviť staromódnych zvyklostí, nechcela vzbudzovať dojem výlučne beloškého klubu mužov v tmavých oblekoch. Jednou z radikálnych zmien bolo zrušenie povinných oblekov. Willie si vtedy nechal narásť vlasy aj fúzy a do práce chodil v džínsoch.

Mitch v tmavom obleku a košeli bez kravaty si sadol a chvíľu sa nezáväzne rozprávali. Nakoniec Willie prešiel k veci: „Mimochodom, Mitch, dole na juhu je prípad, na ktorý by si sa mal pozrieť.“

„Len nepovedz, že ten chlap sedí v cele smrti.“

„Sedí.“

„Nemôžem, Willie. Zľutuj sa. Za posledných päť rokov som mal dvoch takých klientov a oboch popravili. Nehodím sa na to.“

„Odviedol si skvelú prácu, Mitch. Nikto by ich nedokázal zachrániť.“

„Ďalšieho už nezvládnem.“

„Skús ma aspoň vypočuť, dobre?“

Mitch prikývol a pokrčil plecami. Willie miloval prípady odsúdenovcov na smrť a máloktorý právnik vo firme si dovolil povedať mu nie. „Okej, som samé ucho.“

„Volá sa Tad Kearny, do popravy mu zostáva deväťdesiat dní. Pred mesiacom sa nevedno prečo rozhodol prepustiť svojich právnikov, všetkých do jedného, hoci mal celkom slušný tím.“

„Blázon.“

„Popravde asi nie je duševne spôsobilý, ale napriek tomu v Tennessee trvajú na svojom. Pred desiatimi rokmi pri nevydarenom záťahu zastrelil troch tajných policajtov

z protinarkotického. Všade ležali telá, na mieste činu našli päť mŕtvych. Aj Tad skoro zomrel, ale zachránili ho, aby ho neskôr mohli popraviť.“

Mitch sa nervózne zasmial. „A ja mám pricválať na bielom koni a chlapa oslobodiť? Spamätaj sa, Willie. Daj mi niečo, čoho sa dá chytiť.“

„Nie je toho veľa – okrem pomätenia zmyslov. Háčik je v tom, že sa s tebou zrejme odmietne stretnúť.“

„Tak prečo do toho chceš ísť?“

„Musíme to aspoň skúsiť, Mitch, podľa mňa si na to ako stvorený.“

„Počúvam.“

„Vlastne mi pripomína teba.“

„Fíha, ďakujem pekne.“

„Nie, vážne. Beloch v tvojom veku, pochádza z okresu Dane v Kentucky.“

Mitch sa zháčil a potom povedal: „Skvelé. Možno sme bratanci.“

„Nemyslím, ale jeho otec robil v uhoľných baniach ako tvoj. A obidvaja tam aj zomreli.“

„Moju rodinu vynechaj.“

„Prepáč. Mal si šťastie a dosť rozumu, aby si sa odtiaľ vyhrabal. Tad nie, a tak sa zaplietol s drogami, bral ich aj s nimi kšeftoval. Spolu s kamarátmi doručovali veľkú dodávku neďaleko Memphisu, kde ich prekvapili chlapci z protidrogového. Všetci zomreli, okrem Tada. Zdá sa, že tým sa vyčerpaj jeho prídel šťastia.“

„Nie sú pochybnosti o jeho vine?“

„Podľa poroty nie. Nejde o vinu, ale o nepríčetnosť. Mali by ho vyšetriť naši odborníci, potom môžeme podať posledné odvolanie. Lenže predtým tam niekto musí zájsť a porozprávať sa s ním. Momentálne vraj neprijíma návštevy.“

„A ty si myslíš, že si budeme rozumieť?“

„Je to len dohad, ale prečo to neskúsiť?“

Mitch sa zhlboka nadýchol a lámal si hlavu, ako z toho von. V snahe získať čas sa spýtal: „Kto má ten prípad?“

„Teraz nikto. Z Tada sa stal väzenský právnik, sám podal potrebné papiere na prepustenie svojich právnikov. Dlho ho zastupoval Amos Patrick, jeden z tamojších najlepších. Poznáte sa?“

„Raz sme sa stretli na konferencii. Zvláštny chlapík.“

„Ako väčšina obhajcov odsúdených na smrť.“

„Pozri, Willie, netúžim sa presláviť ako jeden z nich. Dvakrát stačilo. Tie prípady sa človeku dostanú pod kožu, zožerú ťa zaživa. Koľko svojich klientov si videl zomierať?“

Willie zatvoril oči a zhlboka sa nadýchol. Mitch zašepkal: „Prepáč.“

„Priveľa. Povedzme, že viem, o čom hovoríš. Rozprával som sa s Amosom a nakoniec sa mu ten nápad zapáčil. Odvieze ťa do väzenia, a ktovie, možno Tada usúdi, že si dosť zaujímavý, aby sa s tebou porozprával.“

„Podľa mňa je to konečná.“

„O deväťdesiat dní určite, ale aspoň budeme mať dobrý pocit, že sme urobili, čo sa dalo.“

Mitch vstal a prešiel k oknu. Willie mal výhľad na západ na riekou Hudson. „Amos žije v Memphise, však?“

„Áno.“

„Nechcem sa tam vrátiť. Nemám na Memphis dobré spomienky.“

„Bolo to dávno, Mitch. Odvtedy prešlo pätnásť rokov. Vybral si si zlú firmu, musel si odísť.“

„Musel som odísť? Dofrasa, veď sa ma pokúsili zabiť. Ľudia zomierali, Willie, celá firma skončila za mrežami. A jej klienti takisto.“

„Všetci si to zaslúžili.“

„Isteže, ale vinu zvalili na mňa.“

„A teraz sú bohviekde.“

Mitch sa vrátil na svoje miesto a usmial sa na priateľa. „Len zo zvedavosti, Willie. Klebetí sa tu o mne a o tom, čo sa stalo v Memphise?“

„Nie, nikto to nespomína. Poznáme ten príbeh, ale kto už má čas na klebety. Si jedna z našich hviezd, Mitch, na ničom inom nezáleží.“

„Nechcem sa vrátiť do Memphisu.“

„Potrebuješ vykázat hodiny. Tento rok si pozadu.“

„Dobehnem to. Prečo mi nenájdeš nejakú nadáciu, ktorá potrebuje právnicka pro bono? Napríklad organizáciu, čo kŕmi hladujúce deti alebo dodáva pitnú vodu na Haiti.“

„Bol by si nešťastný. Páči sa ti dráma, tikajúce hodiny.“

„To už poznám.“

„Prosím. Urob mi láskavosť. Nikoho iného nemám. Okrem toho je šanca, že ani nevstúpiš do väzenia.“

„Naozaj sa tam nechcem vrátiť.“

„Vzmuž sa. Zajtra o trinásť tridsať máš let z La Guardie do Memphisu. Amos ťa čaká. Ak nič iné, užiješ si ho.“

Mitch uznal porážku a usmial sa. Keď sa zdvihol, zamrmlal: „Dobre, dobre,“ a zamieril k dverám. „Tuším si pamätám Kearnyovcov z okresu Dane.“

„Tak sa mi páčiš. Navštív Tada. Máš pravdu, možno je tvoj vzdialený príbuzný.“

„Nie dosť vzdialený.“

VÄČŠINA PARTNEROV FIRMY SCULLY & PERSHING, PODOBNE ako ich konkurenti z právnickej brandže a finančníci z Wall Street, vychádzala z vysokých budov okolo šiestej a nastupovala do prenajatých čiernych sedanov s profe-

sionálnymi šoférmi. Dôležitejšie hviezdy hedžových fondov sa zvyčajne uvelebili na širokých zadných sedadlách dlhých európskych áut, ktoré vlastnili, a vozili ich šoféri na ich výplatnej listine. Ozajstní páni sveta už dávno ušli z mesta a pokojne pracovali a bývali v Connecticute.

Aj Mitch si mohol prenajať auto so šoférom, no uskromnil sa a radšej chodil metrom, pripomínalo mu, že v minulosti zažil horšie časy. O 18.10 nastúpil na stanici South Ferry do vlaku, našiel si voľné miesto a ako vždy sa zahĺbil do novín. Dôsledne sa vyhýbal očnému kontaktu so spolucestujúcimi. Vo vozni sedelo veľa dobre situovaných mužov ako on, mierili na sever a očividne nemali chuť debatovať. Cestovanie metrom malo svoje výhody. Bolo rýchle, jednoduché, lacné a zväčša aj bezpečné. Ibaže ostatní pasažieri, prevažne zamestnaní na Wall Street, zarábali kopy peňazí alebo k tomu nemali ďaleko. Súkromné sedany mali takmer na dosah. Čoskoro sa prestanú tlačiť vo vozni metra.

Mitch však nemal čas na hlúposti. Prelistoval noviny, trpezlivo sa posúval na dlhom sedadle, aby urobil miesto novým spolucestujúcim, a v duchu sa vrátil do Memphisu. Nikdy netvrdil, že sa tam viac nevráti. Ani nemusel, pokiaľ išlo oňho a o Abby. Odchod z mesta bol taký desivý, že návrat neprichádzal do úvahy bez ohľadu na dôvody. No čím dlhšie o tom rozmýšľal, tým bol zvedavejší. Napokon, bude to len krátka cesta a zrejme nepovedie nikam. Urobí Williemu veľkú láskavosť, určite sa mu to oplatí.

O dvadsaťdva minút vyšiel zo stanice Columbus Circle a ako každý deň pokračoval pešo. Príjemne teplý aprílový večer vylákal von polovicu mesta. Mitch sa však ponáhlal domov.

Bývali na Šesťdesiatej deviatej pri Columbus Avenue v centre Upper East Side. Mitch prehodil pár slov s vráť-

nikom, zobral si poštu a vyviezol sa výtahom na štrnásť poschodie. Clark mu otvoril a natiahal ruky. Mal osem rokov, nehanbil sa ukázať otcovi, ako ho má rád. O čosi vyspelejší Carter, jeho dvojča, sa už začal vyhýbať fyzickému kontaktu s otcom. Mitch chcel vystískať a pobozkať Abby, spýtať sa, aký mala deň, ale nebola v kuchyni sama. Celým bytom sa niesla neodolateľná vôňa. V kuchyni chystali ďalšiu úžasnú večeru.

Varili bratia Rosariovci Marco a Marcello, zhodou okolností takisto dvojčatá. Pochádzali z dedinky v Lombardii v severnom Taliansku a pred dvoma rokmi si otvorili traťtóriu neďaleko Lincolnovho centra. Od prvého dňa mali úspech a čoskoro im *Times* prideliť dve hviezdičky. Získať rezerváciu bolo ťažké, na stôl sa čakalo aj štyri mesiace. Odvtedy ako Mitch s Abby podnik objavili, jedávali tam často, kedykoľvek si zmysleli. Pre Abby sa vždy našiel voľný stôl, lebo redigovala prvú kuchársku knihu Rosariovcov. Navyše im ponúkla svoju modernú kuchyňu na experimentovanie s novými receptmi, a tak sa bratia najmenej raz do týždňa zjavili v byte McDeerovcov s plnými taškami a vášňou pre varenie. Abby bola v centre diania, rozprávala sa s kuchármi po taliansky a Carter s Clarkom všetko pozorovali z vysokých stoličiek pri pulte. Marco a Marcello sa radi predvádzali pred deťmi a vysvetľovali im, čo robia, po anglicky so silným talianskym prízvukom. Okrem toho chlapcov povzbudzovali, aby po nich opakovali talianske slová a frázy.

Mitch sa potichu zasmial, odhodil aktovku, vyzliekol si sako a nalial pohár chianti. Spýtal sa synov na domáce úlohy a tí ho ako vždy ubezpečili, že už sú hotové. Marco položil na pult tanier s bruschettami a Mitchovi povedal, nech sa netrápi pre úlohy, chlapci teraz vykonávajú dôležitú prácu ochutnávačov. Mitch predstieral, že mu to stačí. Úlohy skontroluje neskôr.

Reštaurácia sa volala Rosario's a šéfkuchári mali meno vyšíte veľkými písmenami na červených zásterách. Marcello ponúkol jednu aj Mitchovi, ale ten odmietol s odôvodnením, že nevie variť. Keď boli s Abby v kuchyni sami, dovolila mu nanajvýš čistiť a krájať zeleninu, odmeriavať koreniny pod jej prísny dohľadom, prestierať stôl a vynášať odpadky, na to jeho schopnosti podľa nej stačili. Raz sám seba povýšil na post zástupcu šéfkuchára, ale skončil rýchlo a neslávne, keď mu prihorela bageta.

Abby poprosila o pohárik vína. Marco a Marcello ako zvyčajne odmietli. Mitch už pred rokmi zistil, že napriek množstvu vyrábaného vína, ktoré nikdy nechýba na jedálskom stole, Taliani nepijú veľa. Veľkej rodine stačí na večeru karafa obľúbeného červeného z miestneho vinárstva.

Vďaka svojim vedomostiam o talianskom jedle a víne sa Abby stala šéfredaktorkou malého, no produktívneho vydavateľstva Epicurean Press. Špecializovalo sa na kuchárske knihy, ročne ich vydávalo päťdesiat, všetky v luxusnej úprave, plné receptov z celého sveta. Keďže Abby poznala veľa šéfkuchárov a majiteľov reštaurácií, často s manželom večerali vonku a nemuseli si robiť starosti s rezerváciou. Ich byt sa stal obľúbeným laboratóriom pre mladých kuchárov, ktorí snívajú o úspechu v meste plnom vynikajúcich reštaurácií a seriózných gurmánov. Väčšina ich výtvorov bola výnimočná, len občas sa v zápale experimentovania vyskytla chyba. Carter a Clark slúžili ako pokusné králiky, vyrastali vo svete receptov na hrane možného. Ak chlapcom nechutilo, kuchárom sa niečo nepodarilo. Dokonca ich povzbudzovali, aby skritizovali každé jedlo, ktoré sa im nepozdáva. Ich rodičia žartom hovorievali, že vychovávajú gastronomických snobov.

V ten večer sa nikto nesťažoval. Po bruschettách nasledovala malá pizza s hluzovkami. Abby oznámila, že večera

je hotová, a pozvala rodinu k stolu. Marco servíroval korenistú rybiu polievku *cacciucco* a Marcello si zatiaľ našiel voľnú stoličku. Všetci šiesti polievku ochutnali a chvíľu rozmýšľali. Jedlo sa pomaly, čo chlapcov často znervózňovalo. Nasledovali *cappelletti*, malé ravioly v hovädzom vývare. Milovník cestovín Carter ich vyhlásil za lahodné. Abby si nebola taká istá. Marco priniesol rizoto so šafranom. Keďže stále prebiehal laboratórny výskum, nasledovali špagety s omáčkou z mušlí. Porcie boli malé, všetci žartovali, že sa musia ovládať. Rosariovci sa dohadovali o ingredienciách, rôznych variantoch receptov a tak ďalej. Aj Mitch s Abby vyjadrili svoj názor a chvíľami rozprávali jeden cez druhého. Po rybe sa chlapci začali nudiť, a tak ich poslali hore pozeráť televíziu. Prišli o mäsový chod, duseného králiká aj dezert *panforte*, sýty čokoládový koláč s mandľami.

Pri káve sa McDeerovci a Rosariovci rozhodovali, ktoré recepty zaradiť do kuchárky a na ktorých treba ešte popracovať. Do termínu odovzdania zostávalo niekoľko mesiacov, čakalo ich veľa spoločných večerí.

Čosi po ôsmej sa bratia zbalili a chystali sa odísť. Ponáhľali sa do reštaurácie skontrolovať zamestnancov. Rýchlo po sebe upratali, vyobjímali Mitcha s Abby a sľúbili, že prídu o týždeň.

Keď sa v byte rozhostilo ticho, manželia sa vrátili do kuchyne. Ako vždy v nej stále vládol neporiadok. Špinavý riad naložili do umývačky, hrnce a panvice poukladali k drezu a zhasli. Ráno príde upratovačka, povedali si.

Deti už spali, a tak sa uvelebili v pracovni s pohárom barola. Hovorili o priebehu večere, o práci, relaxovali.

Mitch nedočkavo vyhrkol: „Zajtra večer nebudem doma.“ Nič nové pod slnkom. Často nebyval večer doma – aj

desaťkrát do mesiaca. Abby si už dávno zvykla na jeho náročnú prácu.

„V kalendári to nemáš,“ poznamenala. Ich život ovládali hodiny a dátumy, obidvaja svedomito dodržiavali plánovaný rozvrh. „Kam ideš?“

„Do Memphisu.“

Abby prikývla a usilovala sa nedať najavo prekvapenie. „Fajn, počúvam. Dúfam, že to bude stať za to.“

Mitch jej s úsmevom prerozprával obsah rozhovoru s Williem Backstromom.

„Len nie ďalší prípad trestu smrti. Sľúbil si to.“

„Viem, viem, ale nemohol som odmietnuť. Je to beznádejný prípad, tá cesta je pravdepodobne zbytočná. Povedal som, že to skúsim.“

„Myslela som, že sa tam už nikdy nevrátíme.“

„Aj ja. Ide len o dvadsaťštyri hodín.“

Abby sa napila vína a zatvorila oči. Keď ich po chvíľke znova otvorila, povedala: „Dávno sme nespomínali na Memphis, však?“

„Áno. Nebol dôvod. Ale prešlo už pätnásť rokov, všetko sa zmenilo.“

„Aj tak sa mi to nepáči.“

„Budem v pohode, Abby. Nikto ma nespozná. Gauneri sú dávno preč.“

„Dúfaš. Ak ma pamäť neklame, ušli sme z mesta uprostred noci, vystrašení na smrť a presvedčení, že po nás ide mafia.“

„A nemýlili sme sa. Lenže už ich niet. Niektorí medzičiasom zomreli. Firma skrachovala, všetci putovali do basy.“

„Kam patrili.“

„Áno, ale ani jeden z nich už nie je v Memphise. Poбудnem tam pár hodín a nikto sa nič nedozvie.“

„Na to mesto spomínam nerada.“

„Pozri, Abby, kedysi sme sa rozhodli žiť normálne a neobzerať sa. Čo sa tam stalo, je minulosť.“

„Ak ten prípad zoberieš, tvoje meno sa objaví v novinách, či nie?“

„Ak to urobím, o čom silne pochybujem, nezdržím sa v Memphise. Väzenie je v Nashville.“

„Načo teda ideš do Memphisu?“

„Lebo tam pracuje bývalý obhajca odsúdeného. Navštívim ho v kancelárii, zistím podrobnosti a potom pôjdeme spolu do väzenia.“

„Scully & Pershing zamestnáva tisícky právnikov. Nech si nájdu niekoho iného.“

„Na to nie je čas. Ak sa klient odmietne so mnou stretnúť, budem z obluga a vrátim sa domov skôr, než ti začnem chýbať.“

„Kto vraví, že mi budeš chýbať? Veď si stále preč.“

„Áno, a viem, že si nešťastná, keď odídem z mesta.“

„Nejako prežijem,“ usmiala sa Abby, pokrútila hlavou a pripomenula si, že je zbytočné dohadovať sa s Mitchom. „Len si dávaj pozor.“

„Neboj sa.“

MITCH VOŠIEL DO HONOSNEJ HALY HOTELU PEABODY v centre Memphisu prvýkrát presne dva mesiace pred svojimi dvadsiatymi piatimi narodeninami. Bol tretiak na Harvardovej právnickej a nasledujúcu jar promoval ako štvrtý najlepší z ročníka. Vo vrecku mal tri skvelé ponuky od dvoch newyorských a jednej chicagskej megafirmy. Nikto z jeho priateľov nechápal, prečo cestuje až do Memphisu, aby navštívil firmu, ktorá nepatrila

medzi najväčšie vo svete práva. Aj Abby mala isté pochybnosti.

Poháňala ho chamtivosť. Firma Bendini síce zamestnávala iba štyridsať právnikov, ale ponúkala viac peňazí a výhod, nehovoriac o rýchlejšej ceste k partnerstvu. Lenže on si chamtivosť racionalizoval, dokonca ju poprel a presvedčil sám seba, že ako chlapec z vidieka sa bude lepšie cítiť v menšom meste. Firma pôsobila rodinným dojmom a ešte nikdy z nej nikto neodišiel. Aspoň nie živý. Mal si uvedomiť, že taká skvelá ponuka musí mať háčik. S Abby tam vydržali sedem mesiacov, mali šťastie, že sa im podarilo ujsť.

Pred rokmi spolu kráčali cez halu, držali sa za ruky a obdivovali luxusný nábytok, orientálne koberce, obrazy a rozprávkovú fontánu uprostred, v ktorej plávali kačky.

Stále tam plávali, ktovie, či sú to tie isté, pomyslel si Mitch. Pri barovom pulte si objednal diétnu kolu a uvelebil sa v pohodlnom kresle blízko fontány. Zrazu sa začali valiť spomienky: nadšenie, že oňho firma stojí, úľava, že čoskoro sa skončí škola, bezhraničná istota, že ho čaká žiarivá budúcnosť, nová kariéra, nový dom, luxusné auto, vysoký plat. S Abby už začali hovoriť o bábätku. Pravda, mal pochybnosti, ale rozplynuli sa, len čo vošiel do hotela Peabody.

Ako mohol byť taký hlúpy? Naozaj odvtedy ubehlo pätnásť rokov? Boli takí mladí a naivní...

Dopil kolu a išiel sa zapísať do recepcie. Izbu na jednu noc si rezervoval na meno Mitchell Y. McDeere, a kým recepcná hľadala v počítači, napadlo mu, že niekto ho môže spoznať. Recepcná určite nie, ani nikto iný. Prešlo priveľa času a jeho niekdajší prenasledovatelia sa podeli nevedno kam. Hore v izbe sa prezliekol do džínsov a vybral sa na prechádzku.

O tri bloky ďalej na Front Street zastal a zahladel sa na päťposchodovú budovu, kedysi nazývanú Bendiniho.

Skoro ho striaslo pri spomienke na krátke, ale neľahké obdobie, ktoré tam strávil. Vybavil si mená i tváre ľudí, dnes mŕtvych alebo žijúcich inde. Budovu zrekonštruovali, premenovali a teraz v nej boli byty s výhľadom na rieku. Pokračoval ďalej a našiel Lansky's Deli, tradičný memphiský podnik, ktorý sa zjavne nezmenil. Vošiel dnu, sadol si k pultu a objednal si kávu. Napravo bol rad boxov, na sklonku popoludnia všetky prázdne. Vtedy sedel v treťom, keď sa z ničoho nič objavil agent FBI a začal sa ho vypytovať na firmu. Bol to začiatok konca, prvý jasný signál, že všetko je inak. Mitch zatvoril oči a v duchu si zopakoval celý rozhovor od slova do slova. Agent sa volal Wayne Tarrance, napriek snahe sa mu nikdy nepodarilo vymazať z pamäti jeho meno.

Keď dopil kávu, zaplatil, zamieril na Main Street a nastúpil do električky. Niektoré budovy sa zmenili, iné vyzerali rovnako. Mnohé mu pripomínali udalosti, na ktoré sa usiloval zabudnúť. Vystúpil pri parku, sadol si na lavičku pod stromom a zavolať do kancelárie, aby zistil, aký zmätok spôsobila jeho neprítomnosť. Potom zavolať Abby a spýtal sa na deti. Doma bolo všetko v pohode. Nie, nikto ho nesledoval. Nikto si ho nepamätá.

Keď sa začalo zmrákať, vrátil sa pešo do hotela a vyviezol sa výťahom na najvyššie poschodie. Bar na streche bol obľúbeným miestom na pozorovanie západu slnka či popíjanie s priateľmi, najmä v piatok večer po náročnom týždni. Pri prvej návšteve s Abby ich tam hostili mladší partneri firmy s manželkami. Všetci právnici boli ženatí. Vo firme Bendini mali také nepísané pravidlo. Neskôr, keď zostali s Abby sami, dali si na streche drink a dospeli k nešťastnému rozhodnutiu prijať pracovnú ponuku.

S pivom v ruke pristúpil k zábradliu a díval sa, ako rieka Mississippi obchádza Memphis na svojej púti do New

Orleansu. Lode s nákladom sóje pomaly plávali popod most do Arkansasu, zatiaľ čo slnko konečne zapadlo za nekonečné polia. Netrápila ho nostalgia. Po prvých sľubných týždňoch sa ich život premenil na neuveriteľnú nočnú moru.

Pokiaľ išlo o večeru, mal jasno. Len čo prešiel cez Union Avenue do bočnej uličky, zacítil vôňu rebierok. Reštaurácia Rendezvous patrila k najslávnejším v meste, kedysi tam jedával často. Občas sa tam stretol s Abby, dali si vychýrené rebierka údené nasucho a dobre vychladené pivo. Bol utorok, a hoci v podniku mali plno, nedalo sa to porovnať s víkendmi, keď sa na stôl čakalo aj hodinu. Rezervácie neprijímali. Čašník ukázal na stôl v jednej z viacerých jedální a Mitch si sadol čelom k hlavnému baru. Nikto nepotreboval jedálny lístok. Ďalší čašník prešiel okolo a spýtal sa: „Viete, čo chcete?“

„Dvojité rebierka, malý tanier syra, veľké pivo.“ Čašník ani nezastal.

Mitch si v meste všimol veľa zmien, jedna konštanta však zostala: Rendezvous. Steny zdobili fotografie slávnych hostí, programy futbalových zápasov Liberty Bowl, neónové reklamy na pivo a nealkoholické nápoje, kresby starého Memphisu a ďalšie fotografie, mnohé spreď desiatok rokov. Podľa tradície hostia pred odchodom pripínali na stenu svoje vizitky, museli ich tam byť tisícky. Aj on to robil, ktovie, či sa medzi nimi ešte nájdu vizitky právnikov z firmy Bendini, Lambert a Locke, napadlo mu. Nikto ich neodstraňoval, zrejme tam stále sú.

O desať minút mu čašník priniesol rebierka, čedar a kapustový šalát. Pivo bolo vychladené presne ako kedysi. Odtrhol si rebierko, odhryzol z neho a vybavil si prvú príjemnú spomienku na Memphis.

Amos Patrick založil Iniciatívu pre prípady odsúdených na smrť v roku 1976 krátko po tom, ako Najvyšší súd zrušil zákaz poprav. V „štátoch smrti“ narýchlo opravovali elektrické kreslá a plynové komory, začali sa preteky. A stále pokračovali v úsilí zabiť viac ľudí ako ich rivali. Viedol Texas, o druhé miesto sa delilo viacero štátov.

Amos vyrastal na chudobnom vidieku v Georgii a v detstve zažil aj hlad. Kamarátil sa iba s čiernymi deťmi a hnevvalo ho, ako s nimi zaobchádza spoločnosť. Ako tínedžer začal chápať rasizmus a jeho škodlivý vplyv na černošských obyvateľov. Aj keď veľmi nerozumel slovu „liberálny“, vyrástol z neho radikál. Stredoškolský profesor biológie si všimol nadaného chlapca a nasmeroval ho na vysokú školu. Inak by bol strávil život na arašidových poliach ako jeho kamaráti.

Amos sa stal legendou v úzkom kruhu obhajcov mužov odsúdených na smrť. Tridsať rokov bojoval za chladnokrvných zabijakov, ktorí spáchali často neopísateľné zločiny. Aby prežil, naučil sa zatvárať zločiny do nedobytej schránky a viac si ich nevšímať. Nešlo o vinu. Išlo o to, že štát so svojimi chybami, predsudkami a mocou dostal právo všetko zbabrať, právo zabíjať.

Bol unavený. Práca ho napokon umorila. Mnohé životy zachránil, mnohé nie, no časom sa mu podarilo vybudovať neziskovú organizáciu, ktorá vyzbierala dosť peňazí na svoj chod a mala dostatok talentovaných právnikov, aby mohla pokračovať v boji. Teraz mu rapídne ubúdali sily, manželka a lekár nástojili, aby spomalil.

Aj jeho kancelária bola legendárna. Budovu v nepodarennej imitácii štýlu art déco z tridsiatych rokov viac ráz rozširovali a podpísal sa na nej zub času. Postavil ju obchodník s autami, kedysi predával nové aj ojazdené Pontiaci na Sumner Avenue, prezývanej Auto aleja, desať ki-